kitab ve sünnete davet yayınları



şeyh muhammed nasıruddin el-elbani

İSLAM'DA KAFİRLERE BENZEMEMEK VE MUHALEFET ESASTIR

ŞeyhulİslamÌbn Teymiyye

Şeyh Muhammed Nasiruddin el-Elbani

KİTAB VE SÜNNETE DAVET YAYINLARI

2013/1434

İSLAM'DA
KAFİRLERE BENZEMEMEK
VE
MUHALEFET
ESASTIR

Şeyhulİslam İbn Teymiyye

Şeyh Muhammed Nasiruddin el-Elbani

hazırlayan

Ebu Cuneyd bin Muhammed el-Muhacir

irtibat:

kitabvesunnet@gmail.com

içindekiler



Dinimizi[1] kemâla erdiren, üzerimizdeki nimetlerini tamamlayan İslamı din olarak benimsememizden razı olacağını belirten, kendisinden bizleri gazaba uğramışların ve sapıkların yollarından uzak tuturak Sırat-ı Mustakim'e nimetlendirdiklerinin yoluna iletmesini dilememizi emreden Allah'a hamdolsun.

Şehadet ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur, O tektir ve ortaksızdır. Yine şehadet ederim ki, Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem) O'nun kulu, hak dinle ve dosdoğru Şeriat ile gönderdiği, bu Şeriat'a uymasını emrettiği ve: **"İşte benim yolum budur, ben ve bana uyanlar Allah'a basiretle davet ederiz."**[2] demesini buyurduğu Resûludur. İmdi:

Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bir gün sahabilere:

"Sizler karış-karış, adım, adım, sizden önceki toplumların yolunu izleyeceksiniz. Hatta onlar bir keler deliğine girecek olsalar, bunların ardından gideceksiniz."[3] buyurunca sahabiler: "Ya ResûlAllah, bizden öncekilerden kasdınız yahudiler ile hristiyanlar mıdır?" diye sordular. Nebimiz de kendilerine: **"Başka kimler olabilir"** diye karşılık vermiştir.

---

[1] Bu kısmı Şeyhul İslam İbn Teymiyye'nin 'Sırat-ı Müstakim' kitabından mukaddime olarak aldık. Zaten ileride görüleceği gibi Şeyh el-Elbani bu kitaptan sık alıntı yapmıştır.

[2] Yusuf Suresi, 108. ayet

[3] Bkz. Sahihu Buhari, Kitab el-İ'tisam, Nebinin: "Sizden öncekilerin Geleneklerine mutlaka uyacaksınız" hadisi babı, hadis no: 7320; Feth'ul-Bari, c. 3, s. 200; Müslim, kitab el-İlim, Yahudi ve Hristiyanların Yollarına Uyma Babı. Hadis no: 2669

Diğer yandan Buhari'nin Ebu Hureyre'den (radıyAllahu anh) rivayet ederek kaydettiği bir hadise göre Nebimiz (sallAllahu aleyhi ve sellem) bir defasında:

"Kıyâmet kopmaz, tâ ki ümmetim, kendisinden evvelki ümmetlerin yolunu karış karış, arşın arşın tâkip etmedikçe" buyurmuştu. (Ashab tarafından): Yâ ResûlAllah! (Yollarından gidilen) Fars ve Rum gibi milletler midir? Diye soruldu. **"Başka kim olabilir ki?"** diye cevap vermiştir.[4]

Görülüyor ki, Nebimiz (sallAllahu aleyhi ve sellem) hem ehli kitap olan yahudiler ile hristiyanlara ve hem de Romalılar ile eski Farslılara benzeyeceklerini, onların yaşama tarzlarına özeneceklerini vaktiyle açık açık bildirmiştir. Bu yüzden Nebimiz (sallAllahu aleyhi ve sellem) hayatı boyunca müslümanlara hem berikilere ve hem de ötekilere benzemeye kalkışmayı kesinlikle yasaklamıştır.

Yalnız Nebimiz (sallAllahu aleyhi ve sellem) çok önceden haber verdiği bu tehlike ümmetin tümünü kapsamaz. Çünkü bu hadisler yanında O'nun şöyle buyurduğunu da biliyoruz:

"Ümmetimden bir taife hakka yardımcı olmakta devam edecektir. Onlara muhalefette bulunanlar zarar veremiyecek. Nihayet Allah'ın emri onlar bu haldeyken gelecektir."[5]

Şu hadisler de aynı anlamdadır:

"Allah her zaman bu dinîn toprağında, kendisine itaatte kullanacağı fidanlar diker (yetiştirir)**."**[6]

---

[4] Sahih el-Buhari, Kitab el-İ'tisam, "Sizden öncekilerin yollarına mutlaka uyacaksınız" Babı, hadis no: 7319,Feth'ul-Bari, c.3, s. 300.

[5] Müslim. Hadis no: 1920.

[6] İbn Mace, hadis no: 8. Şeyh el-Elbani Sahihu İbn Mace der ki: 'Hasendir.'

Demek ki, Nebimiz (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in verdiği doğruluğu kesin bu haberlerden açıkça anlaşılıyor ki bu ümmetin bir kesimi O'nun katıksız İslam dini demek olan rehberliğine sımsıkı bağlı kalırken, diğer bir kesimi yahudi dininin bazı unsurlarına başka bir kesimi de hrıstiyan dininin bazı geleneklerine sapacaklardır. Her ne kadar kimi durumlarda insan bu sapma yüzünden kafir, hatta fasık olmasa bile, bazan bu sapma, sahibini kafirlik veya fasıklığa sürükler. Bazan bu sapma günah ve bazen de hata niteliği taşır.

Bu sapma insan tabiatının hoşuna giden ve şeytan tarafından göze alımlı gösterilen bir hastalıktır. Bu yüzdendir ki, Allah (celle celaluhu) kullarından bizleri ne yahudiliğe ve ne de hrıstiyanlığa hiçbir şekilde sapmayan dosdoğru yola iletmesi için kendisine dua etmemizi istemiştir.

SIRATI MUSTAKİM (DOSDOĞRU YOL)

Bilmek gerekir ki Sıratı Mustakim (Dosdoğru Yol)'in bazı inançlar ve tercihler gibi kalbte beliren içe dönük özellikleri olduğu gibi bir takım sözler, davranışlar ve ibadetler gibi dışa dönük göstergeleri vardır. Ayrıca bu yolun beslenme, giyim, evlenme, barınma, biraraya gelme, ayrılma, yolculuk, ikamet vb. gibi gündelik hayat olaylarını içeren gelenek ve adet biçiminde göstergeleri vardır.

Bu içe dönük ve dışa dönük göstergeler biribirinden kopuk değildir, tersine aralarında kesinlikle bağlantı ve uyum vardır. Şöyle ki, bu göstergelerin sonucu olarak kalbte beliren duygu ve heyecan dışa dönük belirtiler doğurduğu gibi, dışa dönük davranışlar bütünü de kalbte belirli duygu ve heyecanlar meydana getirir.

Allah (celle celaluhu) kulu ve elçisi olan Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i koyduğu bir yol (sünnet) bir yaşama tarzı ile birlikte gönderdi. Bu yol O'nun tarafından konmuş bir düzen, bir yaşam tarzıdır. Bu yolun başlıca özelliklerinden biri, gerek gazaba uğramışların ve gerekse sapıtmışlarınn yaşama biçimlerine ters düşen, onlarla bağdaşmayan davranış ve sözleri içermesidir.

ÖRNEK NEBİ (SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM) VE SELEFTİR

Bizler gerek Nebimiz (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in gerekse ilk Müslümanların (Selefin) öylesine davranışlarını örnek edinip uygulamaktan fayda sağlarız ki, eğer bu davranışlar onlar tarafından yapılmamış olsaydı, söz konusu faydayı bize sağlayamayabilirlerdi. Yani bu davranışları sırf onlar yaptılar diye yaptığımız için bize yarar sağlamaktadırlar. Çünkü bu tutumumuz Nebimiz (sallAllahu aleyhi ve sellem) ile Selefe karşı duyduğumuz sevgiyi pekiştirir ve kalblerimizle onların kalbleri arasında kaynaşma meydana getirir. Bu da bizlere onlara diğer davranışlarında da uyma arzusu uyandırır. Bu sevgi ve kaynaşmanın şüphesiz başka yararları vardır. Tıpkı bunun gibi kafirlerin öyle bazı davranışlarına uymak bize zararlı olur ki, eğer bu hareketleri onlar yapmamış olsalar, onları işlemek bize zarar dokundurmayabilirdi.

Buna karşılık öyle davranışlar var ki, bunlarla ilgili uyma veya karşı çıkma emri, söz konusu davranışın faydalı veya zararlı olma gerekçesine dayanır. Yani o davranışın bizzat kendisi, uyulması veya karşı çıkılması emredilen guruplar tarafından işlenmemiş olsa bile özünde ya faydalı veya zararlı olma karakteri taşımaktadır.

Bazen belirli bir davranışta bu iki gerekçede biraraya gelebilir. Yani uyma veya karşı çıkma emri hem söz konusu davranışın özü itibari ile faydalı ya da zararlı olmasına ve hem de bu davranışı işleyen guruba uymuş veya karşı çıkmış olmamıza dayanabilir. Bizden uyulması veya karşı çıkılması istenen davranışların çoğu

bu karekterdedir. Yani hem belirli bir guruba uymayı veya karşı çıkmayı ifade etmeleri açısından hem de aslında faydalı veya zararlı olmaları bakımından anlamlıdırlar. Bu ince noktayı mutlaka kavramak ve kavradıktan sonra hiçbir zaman akıldan çıkarmamak gerekir. Çünkü Allah (celle celaluhu)'n gerek mutlak ve gerekse kayıtlı olarak kafirlere benzememizi yasaklayan emirlerinin anlamı ancak bu incelik sayesinde anlaşılabilir.

Bilesin ki, Kur'an belirli bir davranışla ilgili olarak ancak genelleme ve sonuç çıkarma yolu ile hüküm bildirir. Kur'an'ın hükümlerini açıklayıp özelleştiren kaynak Sünnet'tir.

YAHUDİ VE HRİSTİYANLARA MUHALEFET ETMEK

Kur'an'ın buyruğu, Nebimiz (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in Sünnet'i ve raşid halifelerin uygulamaları böyle olduğu için bütün alimler, kafirlere ters düşülmesi, onlara özenilmemesi gerektiği hususunda görüş birliğine varmışlardır.

Her konuda onlara ters düşmek bizim için, yararlı ve uygundur. Onlara ters olmayı prensip edinmek bizim yararımızadır.

Bu konuyu biraz irdelersek anlarız ki, kafirlik kalb hastalığına benzer, hatta daha ağır bir illettir. Kalb hasta olunca vücudunun hiçbir azası tam anlamı ile sağlıklı olmaz. Buna göre kalbi hasta olana hiçbir davranışı bakımından benzememelisin. Eğer organlardan her hangi birisindeki hastalığı farkedemiyorsan, kökteki bozukluğun mutlaka dallarda da etkisini göstereceğini bilmen yeterlidir. Bu gerçeğin farkına varan kimse Allah'ın bu konudaki emirlerinin bazı hikmetlerini, bazı inceliklerini anlayabilir.

Gerçekten kafirlerin bütün davranış ve düşüncelerinde mutlaka sahiplerine yarar sağlamalarını engelleyen bir bozukluk vardır. Onların tüm davranış ve düşünceleri ya bozuk veya yetersizdir. Bu böyle olduğu için bize bağışladığı İslam nimetinden dolayı Allah'a hamdediyoruz. O ki, nimetlerin en büyüğü ve hayırların anasıdır.

BENZEMEKTEN SAKINDIRMANIN YARARI

"Kitab ile Sünnet bu benzemenin meydana geleceğini önceden haber verdiklerine göre bunu yasaklamanın ne faydası olabilir?" diyemeyiz. Çünkü aynı Kitab ve Sünnet Kıyamet gününe kadar bu ümmet arasında Allah (subhanehu ve teala) tarafından Nebimiz (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e gönderilen gerçeklere bağlı bir kesimin her zaman varolacağını ve yine bu ümmetin hiçbir zaman sapıklıkta birleşmeyeceğini de haber veriyor. Böyle olunca diğer ümmetlere benzemeyi yasaklamak hakka bağlı kesimin artmasını, kökleşmesini ve imanının kuvvetlenmesini sağlayıcı etki yapar. Duaların kabul edicisi olan Allah (subhanehu ve teala)'dan, bizleri de bu hakka bağlı kesimden eylemesini diliyoruz.

Ayrıca bu yasaklama ile hiç kimsenin söz konusu benzerlikten vazgemeyeceği farzedilse bile, verilen bu bilgiler sayesinde bu çirkin tutumun kötülüğü bilinmiş ve buna inanılmış olacaktır. Oysa Allah (subhanehu ve teala)'nın hoşlanmadığı bir şeyi bilme ve bu konuda inanç sahibi olmak da yararlı bir şeydir. Her ne kadar bu bilginin gerektirdiği gibi davranılmamış olsa bile. Daha doğrusu bilmek ve inanmak, bilgi ile birlikte olmayan amelden ve davranıştan daha önemli ve daha faydalıdır. Çünkü insanın iyiliği tanıyıp, kötülüğün kötü olduğunu kabul etmesi ne iyiliği tanıyan ve ne de kötülüğün kötülüğünü bilen ölü kalbi bir kimse olmasından çok daha iyidir. [7]

[7] Bknz. Sıratı Müstakim, Şeyhulİslam İbn Teymiyye

KAFİRLERE BENZEME VE ÖZENMENİN YASAKLIĞINA DAİR[8]

Şeriat çerçevesinde ister kadın ister erkek olsun müslüman fertlerin hiç bir surette kafirlere benzemelerinin caiz olmadığı bir kural olarak konulmuştur. Bu (benzeme yasağı) özel kıyafette olduğu gibi ibadet şekillerinde ve bayram törenlerinde de caridir. Ancak üzülerek belirtelim ki İslam'ın bu büyük kaidesi bizzat müslümanlar tarafından yıkılmış ve her işimizde kafirleri taklid eder olmuşuz. Hatta bu zümre içinde din hususunda hassas olan, davette aktif olan kimseler bile vardır.

Bunlar ya dinlerini bilmemekte, ya heva ve heveslerine uymakta ya da çağın geleneklerinin, kafir Avrupa'nın adetlerinin cazibesine kapılmaktadırlar. Haddi zatında müslümanların geri kalışlarının zafa düşüp yabancıların boyunduruğu altına girmelerinin esası da bu taklid unsuruna dayanmaktadır. Çünkü Allah (subhanehu ve teala) açıkça beyan ediyor:

"Bir millet kendi kendisini değiştirmedikçe Allah onları değiştirmez."[9]

Bu hükmü anlamaya ne kadar muhtacız? Bu konuda varid olan naslar pek çoktur. Mücmel olan ayetler hadisi şerifler tarafından açıklanmış ve tefsir edilmiştir. Şimdi biz bunlardan bir kaçını alalım:

---

[8] Bu kısımdan sonrası Şeyh el-Elbani'nin 'Müslüman Kadının Hicabı' kitabındandır. Her ne kadar bu çalışmanın konusu Müslüman kadının örtüsü olsa da kafirlere benzememek her iki cinsi kapsadığı için müstakil olarak burada yayınlıyoruz.

[9] Ra'd Suresi, 11. ayet

"Andolsun ki biz İsrailoğullarına kitap, hüküm ve peygamberlik vermiş onları tertemiz rızıklara nail etmiş, onları zamanlarında, alemlerin üstüne çıkarmış idik. Onlara din emrinden açık deliller de vermiştik. Şimdi onların bu emirler hakkında ihtilafa düşmeleri başka sebeple değil ancak kendilerine durumun hakikatına dair bilgi geldikten sonra aralarındaki ihtirastan dolayıdır. Şüphesiz, Rabbin onların ihtilaf etmekte oldukları şeyler hakkındaki hükmünü kıyamet günü aralarında verecektir. Sonra emirden bir şerîat üzere seni me'mur kıldık, onun için sen ona ittiba' eyle de bilmezlerin hevalarına uyma."[10]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye (rahimehUllah) şöyle diyor:

"Allah (subhanehu ve teala) bu ayette İsrailoğullarına din ve dünya nimetlerini ihsan ettiğini bundan sonra aralarında ihtilafa düştüklerini belirtiyor. Bu örnekten sonra Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e dönüyor. Ve ittibaını emrettiği bir şeriat sunduğunu bildiriyor. Bunun yanında bilmezlerin heva ve hevesine uymaktan da nehyediyor. **"Bilmezler"** tabiri ile şeriata muhalif olan herkes bu hususa dahil oluyor. **"Heva ve heves"** tabiri ile müşrikler ve onların peşinde olanlar kastediliyor. Aynı zamanda kafirlere imrenenler veya heveslenenler de aynı hükmün şümulu içine giriyor.

Müslümanların kendi prensiplerine uymalarından dolayı kafirler sevinirler. Hatta bunun için bir yığın masraftan da kaçınmazlar. Şayet yapılan işin onlara özenmekten ve heveslenmekten gelmediğini kabul edecek olsak bile onları sevindirmektense Allah'ın (emrine) tabi olup onun rızasını elde etmek daha iyi olmaz mı?

---

[10] Casiye Suresi, 16.-18. ayet

Çünkü ateşin kenarında dolaşan onun içine girebilir. Şüphelerden mümkün olduğu kadar sakınmak gerekir. Onlara benzemekten kaçınmak maksadın hasıl olmasına daha yakındır"[11]

Yine aynı konuda Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyuruyor:

"Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler sana indirilen bu Kur'an ile sevinirler. Ahzapdan bazısını inkâr eden de var, de ki: 'Ben ancak Allah'a kulluk edip ona ortak koşmamakla emrolundum. Ben ancak ona çağırıyorum. Dönüşüm de yalnız O'nadır.' İşte biz onu böyle Arapça bir hikmet olarak indirdik. Andolsun ki sana gelen bu ilimden sonra onların heva ve heveslerine uyarsan Allah'dan senin için ne bir yardımcı vardır, ne de bir koruyucu vardır."[12]

Ayeti kerimede geçen **"heva ve heveslerine"** tabirindeki üçüncü şahıs zamiri daha önce zikri geçen peygambere düşman olan güruha ulaşmaktadır. Tabiiki bunlar arasına ister nasrani ister yahudi, ister putperest olsun Kur'an'dan bir parçayı inkar eden herkes girer. Zira Allahu Teala: **"...sana gelen bu ilimden sonra onların heva ve heveslerine uyarsan..."** buyurmuştur.Onlara has olan dinlerine ve dinlerinden kaynaklanan geleneklerine uymak, onların heva ve heveslerine uymak demektir. Hatta bundan daha basit şeylerde bile onlara uymak heva ve heveslerine uyma anlamının gerçekleşmesi için yeterlidir.

(Yine) Allahu Teala buyuruyor ki:

"İman edenlerin Allah'ı ve haktan ineni zikri için kalplerinin saygıyla yumuşaması zamanı hala gelmedi mi?

---

[11] Sıratı Mustakim

[12] Ra'd Suresi, 36.-37. ayet

Onlar daha evvel kendilerine kitap verilip de üzerlerinden uzun zaman geçmiş, artık kalpleri kararmış bulunanlar gibi olmasınlar. Onlardan bir çoğu dinlerinden çıkmış fasıklar idi."[13]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye bu ayetle ilgili olarak şunları söylemektedir:

"Ayeti kerimede geçen **"olmasınlar"** onlara benzemeyi mutlak olarak nehyettiği gibi özellikle onlar gibi katı kalpli olmayı da nehyetmektedir. Şüphesiz kalplerin katılaşması işlenen günahların bir semeresidir. Şurası da bir hakikattır ki benzeyiş sadece kılık ve kıyafetlerde olmaz aynı zamanda fiil ve hareketlerde istek ve arzularda da olur. Bu da bir nevi masiyettir."[14]

Hafız İbn Kesir bu ayeti tefsirinde şöyle izah eder:

"Allah (subhanehu ve teala) kati şekilde mü'minlerin kafirlere asli ve feri konularda benzemelerini yasaklamıştır."[15]

İbni Kesir (rahimehUllah) Bakara Suresi'ndeki şu ayetin tefsirinde aynı mevzua mütenasip beyanlar veriyor:

"Ey iman edenler 'raina' demeyin 'unzurna' deyin. Söze iyi kulak verin kafirler için çok acıklı bir azap vardır."[16]

"Allahu (subhanehu ve teala) mü'min kullarını söz ve fiilleriyle kafirlere benzemekten nehyetmektedir. Şöyle ki; yahûdîler sözlerini söylerken tevriye san'atını kullanarak maksadlarım eksik söylerlerdi. Allah'ın la'neti onların üzerine olsun. 'Bizi dinle'

---

[13] Hadid Suresi, 16. ayet
[14] Sıratı Müstakım, 43. Sayfa (sinanda tefsir 43. Sayfa sırata bk)
[15] İbni Kesir Tefsiri
[16] Bakara Suresi, 104. ayet

demek istedikleri zaman böyle demiyorlardı da 'raina (bizi de gözet)' diyorlardı. Kur'an-ı Kerim'de aynen şöyle denilmektedir:

"Yahudi olanlardan kimi kelimeleri Allah tarafından konuldukları yerlerinden kaldırıp değiştirirler. Dillerini eğerek bükerek dine de saldırarak sana derler ki: (sözünü zahiren dinledik fakat kalbimizle isyan ettik. İşit işitmez olası) **'raina' eğer onlar** (dinledik itaat ettik. İşte bize bak) **deselerdi kendileri için elbet daha hayırlı ve daha doğru olurdu. Fakat Allah, kendi küfürleri yüzünden onları rahmetinden koğmuştur. Artık onlar birazı müstesna olmak üzere iman etmezler."**[17]

Hadîslerde onların birçok haberleri vârid olmuştur. Şöyle ki; onlar selâm verdiklerinde 'es-selâmu aleykum' yerine 'es-sâmu aleykum' diyorlardı ki sâm; ölüm demektir. Bunun üzerine Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) de onlara karşılık verirken "aleykum selam" demeyip sadece "ve aleykum" yani sizin de üzerinize demeyi emretmişti. Bu duâ onlar için kabul olmaz ama, bizim onlar için duamız kabul olur. Maksad şudur: Allah (subhanehu ve teala) mü'minlerin sözle ve fiilen kâfirlere benzemelerini yasaklamıştır."[18]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye bu ayet üzerinde dururken özetle şöyle demektedir:

"Katade ve diğerleri dediler ki: 'Yahudiler Peygamber ile alay etmek için ona bizi dinle diyeceklerine 'raina' diyorlardı. Bu yüzden Allahu (subhanehu ve teala) mü'minlerin yahudilerin yaptığı gibi bu kelimeyi kullanmalarını nehyetmiştir.' Yine Katade

[17] Nisa Suresi, 46. ayet
[18] İbni Kesir Tefsiri

şöyle der: 'Yahudiler Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e bizi dinle anlamında 'raina' der ve sonra alay ederlerdi. Bu kelime yahudi dilinde çirkin bir anlama geliyordu. Bu da gösteriyor ki bu kelimeyi yahudiler kullandıkları için müslümanlara yasaklanmıştır. Gerçi yahudilerin, fazlaca ve kötü niyetle kullandıkları, böylece yasaklanmasına sebep oldukları bu kelimede kötü bir yön yoktur. Ama bu kelimeyi kullanmak suretiyle onlara benzemek kafirlere benzemek ve onların maksadlarını gerçekleştirmek anlamına geliyordu. Nehyedilmesine yegane sebep gayri müslimlere benzememek prensibini yerleştirmektir."[19]

Bu konuyla ilgili başka ayetler de vardır. Ama verdiğimiz örnekler yeterlidir. Bu mevzu ile ilgili genişçe izahat İbni Teymiyye'nin el-İktida'sında 8, 14, 22 ve 42′inci sayfalarında mevcudtur. Dileyen oraya göz atsın.

Yukarıdan beri zikrettiğimiz hükümleri özetliyecek olursak kafirlere söz ve işle, gaye ve idealle benzememe prensibi Kur'an-ı Kerim tarafından açıkça va'z edilmiştir. Nitekim Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) fiilî örnekliğini sergileyerek ümmetine bunu tafsilatlı olarak açıklamış, Şeriat'ın füru nitelikli bir çok kuralı çerçevesinde fiilen gerçekleştirmiştir. Nitekim Medine yahudileri bu durumu anlamışlar ve Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in onlara mahsus her konuda kendilerine muhalefet etmek arzusunda olduğunu biliyorlardı..

Enes bin Malik (radıyAllahu anh)'tan gelen bir rivayette şöyle denilmektedir:

[19] Sırat-ı Mustakim, 7. Sayfa

"Yahudiler, kadınlar hayıza girince onunla beraber evde yemek yemezler, cinsi münasebette bulunmazlardı. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in ashabı bu konu hakkında malumat dilediler. Bunun üzerine Allahu (subhanehu ve teala) şu ayeti inzal etti:

'Sana kadınların ay halini de sorarlar. Deki o bir ezadır. Onun için hayız zamanında da kadınlarınızla cinsi münasebetten ayrılın. Temizlendikleri vakte kadar kendilerine yaklaşmayın. İyice temizlendiler mi Allah'ın size emrettiği yerden onlara gidin. Herhalde Allah hem çok tevbe edenleri sever, hem de çok temizlenenleri sever. Kadınlarınız sizin tarlanızdır. O halde onlara dilediğiniz gibi gelin. Kendiniz için önceden iyi ameller gönderin. Bir de Allah'tan korkun ve bilin ki herhalde siz ona kavuşacaksınız. İman edenlere müjdele.'[20]

Bunun üzerine Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdular ki:

'Kadınlar hayızlı iken cima dışında her şeyi yapabilirsiniz.' Bu durum Yahudilere ulaşınca ileri gelenleri dediler ki: 'Bu adam hiç bir şey bırakmıyacak hep bize muhalefet ederek.' Bunun üzerinde Useyd bin Hudayr ve Abbâd bin Bişr geldiler ve dediler ki:

'Ey Allah'ın Resûlu, yahudiler böyle böyle diyorlar. Biz hayızlı kadınlarımızla beraber kalmayalım mı?'

Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in mübarek çehreleri değişti üzerlerine yürüyeceğini zannettik. Arkasından bu ikisi dışarı çıktı. Bu sırada Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e

---

[20] Bakara Suresi, 222.-223. ayet

hediye olarak bir yerden süt geldi. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) onların arkasından haber göndererek kendilerine de süt içirdi. Böylece onlar da Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in kendilerine kızmadığını anladılar."[21]

ŞeyhulÎslam İbni Teymiyye bu hadisi şu şekilde açıklamaktadır:

"Bu hadis Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in Yahudilere ne kadar muhalefet ettiğini açıkça göstermektedir. Hatta Yahudiler bu adam bize muhalefet etmedik hiç bir şey bırakmıyacak diye dert yanmaya başlamışlardır. Bu muhalefet bazen esasda bazen de evsafta olur. Bazı sahabeler Allah'ın koymuş olduğu hükümlere muhalefet ettikleri zaman Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in çehresi değişecek şekilde kızarmıştır.

Aslında bu konu -temizlik konusu- yahudilerin kendilerine ağır yükler yükledikleri, dar sınırlamalar getirdikleri bir konudur. Buna karşılık hrıstiyanlar Allah'ın hiçbir iznine dayanmaksızın bu sınırlamaların tümünü ortadan kaldırdılar. Öyle ki hrıstiyanlar, Allah'ın koyduğu şer'i bir hüküm olmaksızın, işlemedik pislik bırakmamışlardır. Sonunda Allahu (subhanehu ve teala) daima orta yolu izleyen bu ümmete bu konudaki orta yolu gösterdi. Gerçi yahudilerin koymuş oldukları sınırlamalar ve kısıtlamalar da meşru değildi. Buna göre bu konuda Allah'ın emretmediği kısıtlamalar tanıyıp, onlardan kaçınmak yahudilere ve Allah'ın kaçınılmasını emrettiği yasakları çiğnemek de hrıstiyanlara yaklaşmak olur. Yolların en doğrusu Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yoludur."[22]

---

[21] Bu hadisi İmamı Müslim ve Ebu Avane tahric etmişlerdir. İmamı Tirmizi hadisin hasen ve sahih olduğunu söylemektedir.
[22] Sırat-ı Mustakim

Sünnette bu konu ile alakalı ve yukarıda işaret ettiğimiz temel kuralı pekiştirici çok açık nasslar vardır. Öyle ki bu nassları 'Namaz Babı' gibi Şeriat'ın tek bir bab ile sınırlandırmak mümkün değildir. Bilakis ibadet, âdab, ictimaiyyat ve âdetler gibi bir çok bab ile alakalıdırlar. Yukarıda sunduğumuz âyetlerin genel olarak ifade ettikleri hususlara dair ayrıntılı açıklamalardır.

Vardığımız sonuçlarla alakalı sağlıklı bir bilgiye sahip olmak için bu hadislerin mümkün olduğu kadarını kaydetmeye çalışalım...

KÂFİRLERE BENZEMEMEK VE MUHALEFET ETMEK İLE ALAKALI HADİSLER

NAMAZLA ALAKALI HADİSLER

1.Ebu Umeyr bin Enes, Ensar'dan olan bir amcasından rivayet etmiştir:

"Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) halkı namaz vakitlerinde camiye nasıl toplamak gerektiğine dair istişare yapıyordu. Topluluktan birisi dedi ki: Bir sancak dikelim namaz vaktinde bu sancağı gören herkes camiye gelsin. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bu fikri beğenmedi. Başka birisi boru çalınsın dedi. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bunu da kabul etmedi. **'Bu yahudi işindendir.'** buyurdu. Çan çalalım diyenler oldu. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) onu da kabul etmedi. **'Bu nasaranın işindendir.'** buyurdu. İstişare meclisi bir karara varmadan dağıldı. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in geçimini üstlendiği yoksul sahabilerden biri olan AbdUllah bin Zeyd bin Abdirrabbih rüyasında gördüğü Ezanı gelip Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e anlattı. Ve kabul edildi."[23]

ŞeyhulÎslam İbni Teymiyye der ki: "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in namaz vakitlerini duyurmak için yahudiler gibi ağızla üflenen boru ve hrıstiyanlar gibi elle çalınan çanın kullanılmasını hoşgörmezken buna sebep olarak boru üflemenin yahudi ve çan çalmanın hrıstiyan adeti olduğunu vurgulamıştır.

[23] Ebu Davud, hadis no: 498. Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Ebi Davud'ta hadis için: "Sahihtir" demiştir.

Çünkü bir hükmü açıkladıktan sonra, onun arkasından anılan sıfat o hükmün sebebi olur. Bu da yahudi ve hıristiyanların tüm gelenek ve özelliklerini yasaklamasını gerektirir. Bununla beraber belirtelim yahudilerin borusunun Musa (aleyhisselam) zamanından kalma bir gelenek olduğu söylenmiştir. Onun zamanında ibadete çağırmak için boru çalınırdı.

Hıristiyanlar arasında kullanılan çan çalma adetine gelince bu tamamen onlar tarafından ortaya atılmış bir bid'attır. Çünkü hıristiyanlığın gelenek sistemi, büyük bir çoğunlukla papazlar ve keşişler tarafından uydurulmuş ve düzülmüştür. Ayrıca bu tutum, bu tip araçlarla elde edilen seslerin namazın dışında kalan durumlarda da hoş görülmemesini gerektirir. Çünkü bunlar yahudi ve hıristiyan adetleridir. Bilindiği gibi hıristiyanlar ibadet vakitleri dışında kalan çeşitli zamanlarda çan çalarlar. Hanif dinin şiarı ise ezandır. Allah'ın zikrini içermektedir ve göklerin kapıları onunla açılır, şeytanlar ondan kaçarlar ve rahmet onunla iner."[24]

2. Amr bin Abese'den: "Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resûlu bana Allah'ın sana öğrettiklerinden öğret.' Bunun üzerine Allah'ın Resûlu bana namaz kılmayı öğretti ve:

'Sabahleyin gün doğmadan önce kalk ve sabah namazını kıl. Kuşluk vakti güneş zevale erişinceye kadar namaz kılabilirsin. Güneş doğarken ve zeval anında namaz kılma. Çünkü güneşin sabahleyin doğuşu şeytanın iki boynuzu arasından çıkışı gibidir. O zaman işte kafirler ibadet ederler. Güneş bir mızrak boyu yükseldikten sonra tekrar namaz kılabilirsin. Ama zeval anında kılma. Çünkü o zaman cehennem kızdırılır.

[24] Sırat-ı Mustakim

Bundan sonra ikindiye kadar dilediğin namazı kılabilirsin. Ancak ikindiden sonra güneş batarken namaz kılmayı bırak. Çünkü güneş şeytanın iki boynuzu arasından kayıyormuş gibi batar. Ve kafirler işte bu vakitte güneşe tapınırlar.' buyurdu."[25]

ŞeyhulÎslam İbni Teymiyye der ki: "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bu hadiste güneş doğar ve batarken namaz kılmayı yasaklıyor ve bu yasağın gerekçesi olarak da güneşin şeytanın boynuzları arasından doğup battığını ve bu sırada bir kısım kafirlerin güneşe secde ettiklerini belirtiyor.

Herkes bilir ki, mü'min hiçbir zaman Allah'tan başkasına secde etmeyi düşünmez. Üstelik insanların çoğu ne güneşin şeytanın boynuzları arasından doğup battığım ve ne de kafirlerin o sıralarda güneşe secde ettiğini bilir. O halde Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) söz konusu vakitlerde namaz kılmayı yasaklaması kafirlere benzemenin bütün yollarını kesinlikle kapatmak içindir. Bu yüzden ibadet eden kişinin maksadı bu olmasa da Allah'tan başkasına tapanların ibadet ettikleri vakitte namaz kılmayı yasaklamıştır. Çünkü bu esnada namaz kılmak, Allah'tan başkasına secde edenlerin ibadetine benzer.

Baksana, şeriat, namazda dönülecek yön ve namaz kılınacak vakitler konusunda başkalarına benzeme ihtimalini nasıl kestirip atmıştır. Nasıl müşriklerin kıblesine dönerek namaz kılmak yoksa, onların karşılarında kıldıkları nesnelere yönelerek namaz kılmak da yasaktır. Hatta bu ikincisi daha tehlikeli bir fesad sebebidir.

---

[25] Bu hadisi İmamı Müslim ve Ebu Avane tahric etmişlerdir.

Çünkü kıble şeriatların maddelerinden biridir, peygamberlerin ve şeriatların değişmesi ile değişebilir. Fakat Allah'tan başkasına secde etmeme, ibadet etmeme ilkesi, bütün resûller tarafından ortaklaşa paylaşılan inanç sisteminin kesin bir yasağı, tartışılmaz bir haramıdır. Nitekim Allah (celle celaluhu) şöyle buyuruyor:

'Senden önce gönderdiğimiz resûllerimizden sor, biz Rahmandan başka ibadet edilecel ilâhlar kıldık mı??'"[26,27]

3. Cundeb bin AbdUllah el-Beceli diyor ki: "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in vefatından beş gün önce onun şöyle dediğini işittim:

'Dikkat edin sizden öncekiler peygambelerinin ve salih kişilerin kabirlerini mescid ittihâz ediyorlardı. Dikkat edin. Sakın ha kabirleri mescid ittihâz etmeyin!. Ben sizi bundan men ediyorum.'"[28]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye İktiza adlı eserinin 52. sayfasında şu malumatı verir:

"Görülüyor ki, bu hadiste Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) daha önceki bazı ümmetlerin peygamberlerinin ve salih kimselerin mezarlarını mescid edindiklerini bildirdikten hemen sonra bizleri mezarları mescid edinmemeye çağırıyor. Bu da onlar tarafından yapılan bir amelin, sırf onlar tarafından adet edinildiği için bize doğrudan doğruya yasaklandığını veya yasak olmasına

[26] Zuhruf Suresi, 45. ayet
[27] Sırat-ı Mustakim
[28] Bu hadisi İmamı Müslim, Ebu Avane ve İbni Sa'd' da Tabakat'ında zikretmektedir.

gerekçe oluşturmasını gerektiriyor ki, her iki durumda da 'daha önceki ümmetlere' ters düşmenin genellikle Şeriat koyucunun maksadı olduğu anlaşılıyor.

Nebimiz (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in hadisleri arasında yahudilere ve hristiyanlara lanet ettikten sonra onların bu adetini bize yasaklayan ifadeleri pek çoktur.

Şunu da belirtelim ki, bu ümmetin çoğu gurubunun mezarlar üzerinde mescid yapma veya üzerinde bina yapmaksızın mezarlıkları mescid edinme hastalıklarına kapıldıklarını hepsini biliyoruz. Oysa, bunların her ikisi de çok sayıda hadisin belirttiğine göre haramdır. Bu konudaki diğer hadisleri zikretmenin şimdi yeri ve sırası değildir. Çünkü maksadımız genel kuraldır.

Gerçi bu davranışların haram olduğunu gerek Malik'in gerek Şafii'nin ve gerekse İbn Hanbel'in çoğu arkadaşları belirtmiştir. Zaten bu böyle olduğu için gerek sahabilerden ve gerekse Tabiin kuşağından olan Selef, insanı böyle davranışlara sürükleyen adetlerden titizlikle alıkoyarlardı."[29]

4. Şeddad bin Evs'den, "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

'Yahudilere muhalefet ediniz. Zira onlar ayakkabılarıyla ve mestleriyle namaz kılmıyorlar!'"[30]

Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bize yahudilere mutlak olarak muhalefet etmeyi emretmektedir. Bu da gösteriyor ki, şeriat koyanın maksadı muhalefet etmektir. Sonra muhalefet

---

[29] Sırat-ı Mustakim

[30] Ebu Davud, hadis no: 652. Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Ebi Davud'ta hadis için: "Sahihtir" demiştir.

etmenin türü namazı ayakkabı ve mest ile kılma şeklinden tahsis ediliyor. Burada genel bir hükmün tahsisi veya mutlak bir hükmün kayıtlandırılması gibi bir durum mevzubahis değildir. Bilakis bu, genel hükmün bazı fertlerinin zikredilmesi türünden bir ifadedir. Şeyhulİslam İbn Teymiyye (yine el-İktida'da) der ki: "Yahudilerin namazda ayakkabılarını çıkarmaları Musa (aleyhisselam) **'naleynlerini/pabuçlarını çıkar'** denilmiş olmasından kaynaklanıyor olsa da bu böyledir."

5. Abdullah bin Ömer'den, "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

'Birinizin iki (biri belden aşağısı ve öbürü belden yukarısı için olmak üzere parça) **elbisesi varsa onlarla namaz kılsın. Eğer bir** (tek parça) **elbisesi varsa bununla belinden aşağısını örtsün, onu yahudiler gibi belden yukarısına sarmasın.'**"[31]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye der ki: "Bu anlam Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) sahih olarak nakledilmiştir. Bunun delili de Cabir ve başkalarının Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in dar elbiseyi peştemal gibi bağlamayı emrettiğini ve vücuda dolamayı nehyettiğini rivayet etmiş olmalıdır. Bu hadisin maksadı: 'Bununla yahudiler gibi belden yukarısının örtülmemesi' ifadesindedir. Çünkü yasağın yahudilerle irtibatlandırılmış olması, daha önce buna dikkat çektiğimiz gibi, yasaklamada bu faktörün etkili olduğunu gösteriyor."[32]

6. Cabir bin AbdUllah'tan:

"Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bir gün şikayetlenerek ayakta namaz kıldırmayacağını belirtti. O

[31] Ebu Davud, hadis no: 635. Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Ebi Davud'ta hadis için: "Sahihtir" demiştir.
[32] Sırat-ı Mustakim

oturuyordu biz de gerisinde kendisine tabi olarak ayakta namaz kılıyorduk. Ebu Bekir ise cemaata tekbir sesini duyuruyordu. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bize döndü ayakta olduğumuzu görünce işaret ederek oturmamazı bildirdi. Biz de oturarak namaza başladık. Namaz tamamlanınca selam verdik. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) tekrar bize doğru döndü şöyle dedi:

'Az önce farslılar ve romalılar gibi yapıyordunuz. Onlar oturan hükümdarları karşısında ayakta dikilirler. Sizler onlar gibi yapmayınız. Namazda imamlarınıza uyunuz. Eğer imamlarınız ayakta kılıyorlarsa ayakta ve eğer oturarak kılıyorlarsa, oturarak kılınız.'"[33]

Başka bir ravinin metninde ise hadisin sonuna şu ibare eklenmiştir:

"Ve farslıların büyüklerine yaptığını siz de yapmıyasınız."[34]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye der ki: "Görüldüğü gibi bu hadiste Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) sahabilere namazın farzlarından biri olan kıyamı bırakmalarını emrediyor ve bu emrine gerekçe olarak da oturarak namaz kıldıran imamın arkasında ayakta durarak kılacak olan cemaatın, oturan hükümdarlarına ayakta dikilerek saygı gösteren farslılara ve romalılara benzeyeceğini göstermektedir. Oysa bildiğin gibi, imama uyan kimse asla imam için değil, Allah için ayakta durmaktadır.

Bu uygulama, oturan bir kimseye ayakta durarak hürmet etmeyi şiddetle yasaklayan örnektir. Her ne kadar bu maksadla yapılmasa

[33] Bu hadisi İmamı Müslim ve Ebu Avane sahihlerinde nakletmişlerdir.
[34] Ebu Davud, hadis no: 602. Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Ebi Davud'ta hadis için: "Sahihtir" demiştir.

bile, buna benzeyen davranışlar da yasaklamıştır. Nitekim, bir insana karşı Allah için secde etmek ve ateş ile benzerleri gibi Allah'tan başka ibadet edilen şeylere karşı namaz kılmak ta yasaklanmıştır. Bu hadiste ayrıca onlardan farklı bir niyyet taşısak da farslıların ve romalıların adetlerine benzer bir davranış yasaklanmıştır. Çünkü Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"yapmayınız..."** buyuruyor.

Ayrıca bu hadis imamın oturarak namaz kıldırması konusunda ister yürürlükte olsun, isterse geçersiz olsun, bizim konumuz açısından delil olma özelliği geçerlidir. Çünkü oturarak namaz kıldırma hükmünün kalkması, konumuza ışık tutan gerekçenin geçersiz olmasını değil, bu gerekçeye baskın gelen daha güçlü bir gerekçenin varlığını gerektirir. Mesela namazda ayakta durmanın farz oluşu ve bu farzın sırf bir şekil benzerliği yüzünden düşmeyeceği gerekçesi gibi. Bu ictihad konusudur.

Fakat şekil benzerliği bir farzı düşürmek için yeterli bir sebep oluşturmasa bile, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bu yolda göstermiş olduğu gerekçe gücünü ve geçerliliğini korumaya devam eder. Çünkü namazda ayakta durmak aslında başkalarına benzemek değildir, bu yüzden yasak olmayabilir. Herhangi bir gerekçeye dayandırılan bir hüküm yürürlükten kalkar da, gerekçe varlığını korursa bu durumda yürürlükten kaldırma anında daha baskın bir gerekçenin rol oynamış veya bu gerekçenin etkisi zayıflamış demektir. Fakat bu durumda söz konusu gerekçenin kökten asılsız sayılması söz konusu değildir, hatta imkansızdır.

Bütün bunlar bu hadisin hükmünün yürülükten kalkmış olması durumunda söz konusudur. Oysa doğru rivayete göre bu hadis yürürlüktedir, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in vefatından sonra birden çok sayıda sahabe onu uygulamıştır, bu

uygulama Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in ölüm öncesi hastalığı sırasındaki namazı bilmelerine rağmen gerçekleşti. Bu hüküm öyle açık ve kesin şekilde Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e maledilmiş ki, ölüm öncesi sırasındaki namazın bu hükmü yürürlükten kaldırmış olacağı ihtimali imkansız görülüyor.

Buna göre ya iki hüküm de geçerlidir. Çünkü ayakta durma (kıyam) eylemi oturma (kunud) eylemi ile çatışmaz. Ya da namazı oturarak başlamış olma durumu ile ayakta başlamış olma durumu arasında fark gözetilmiştir. Çünkü ayakta başlamış olan namaz hadisdeki **"İmam oturarak kıldığı zaman..."** şeklindeki ifadesinin kapsamına girmez. O zaman da gerekçede dile gelen bozukluk sözkonusu olmaz. Ayrıca namazın sonunu baş tarafına dayandırmak onu imamın namazına dayandırmaktan daha evladır. Bunun gibi başka yerlerde zikrettiğimiz daha bir çok izah getirebilinir."[35]

7. AbdUllah ibn Ömer'den:

"Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) namazda sol eline dayanarak oturan bir adama böyle yapmamasını emretti ve şöyle buyurdu:

'O şekilde yahudiler namaz kılarlar.'"[36]

Başka bir rivayette ise hadisinin sonu şu şekildedir:

"Öyle oturma çünkü o şekilde oturuş azaba müstehak olanların oturuşudur."[37]

---

[35] Sırat-ı Mustakim

[36] Hakim ve başkaları tarafından tahric edilmiştir. İsnadı sahihtir.

[37] İmam Ahmed bin Hanbel tarafından Müslim'in şartlarında hasen olarak rivayet edilmiştir.

Şeyhulİslam İbni Teymiyye der ki: "Bu hadiste böyle oturmak, azab görenlerin oturuş biçimidir, illetiyle nehyediliyor. Bu da onları örnek edinmekten uzak durmanın nasıl sıkı sıkıyla tembihlendiğini gösteriyor. Ayrıca Buhari Aişe (radıyAllahu anha)'nın elleri böğrüne koymayı mekruh gördüğünü ve: "Yahudiler böyle yaparlar." dediğini rivayet etmiştir. Yine Buhari Ebu Hureyre'den şöyle rivayet eder: "Namazda elleri böğre koymayı yasakladı." Müslim bunu: Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) yasakladı." lafzıyla rivayet etmiştir."[38]

[38] Sırat-ı Mustakim

CENAZEYLE ALAKALI OLAN HADİS

8. Cerir bin AbdUllah'tan: "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

'Lahid bizim için, şakk/yarık da başkaları içindir.'"[39]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye der ki: "Bu hadîs bizim ölülerimizi mezarın dibine yerleştirme biçimi konusunda bile ehli kitaba muhalefet etmemiz gerektiğini vurgular."[40]

---

[39] Ebu Davud, hadis no: 3208. Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Ebi Davud'ta hadis için: "Sahihtir" demiştir.

[40] Sırat-ı Mustakim

ORUÇLA ALAKALI OLAN HADİSLER

9. Amr ibn As'tan: "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

'Bizim orucumuzla ehli kitabın orucunun arasını ayıran, sahur yemeğidir.'"[41]

Şeyh el-Elbani'nin talebeleri der ki "Vakit ve hükümler, ehli kitaba farz kılınan orucun vakit ve hükümlerine uymaktaydı, uykudan sonra yemek, içmek ve cinsel birleşme yoktu. Yani onlardan biri iftarda uyuduğunda, ertesi akşama kadar yemek yiyemezdi. Bu başlangıçta müslümanlar için de farzdı. Ancak, daha sonra bunun hükmü kaldırıldığında, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem), orucumuz ile ehli kitabın orucunun arasını ayırmak için sahuru emretti."[42]

10.Ebu Hureyre'den: "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

'İnsanlar iftarda acele ettikleri müddetçe din zahir olmaya devam eder. Çünkü yahudiler ve nasara iftarı tehir ederler.'"[43]

Yine Şeyh el-Elbani'nin talebeleri şöyle der: "İnsanlar Peygamberlerinin yolunu izlediklerinde, onun Sünnet'ini

---

41 Ebu Davud, hadis no: 2343. Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Ebi Davud'ta hadis için: "Sahihtir" demiştir.

42 Bknz. Müslümanın Hayatında Ramazân-ı Şerif, Selim bin Îd el-Hilali/Ali Hasan Ali AbdulHamid, Burç Yayınevi-Konya

43 Ebu Davud, hadis no: 2353; Ahmed, 27218 ve İbn Hibban hasen bir senedle tahric etmişlerdir.

koruduklarında, İslam açık ve karşı konulmaz bir güç olur. Ona karşı çıkan kimse İslam'a herhangi bir zarar veremez. İşte o zaman İslam ümmeti, zalimlerin karanlığını aydınlatan bir lamba, insanları huzura kavuşturan iyi bir örnek olur. Çünkü İslam ümmeti, doğu ve batı milletlerinin kuyruğu değildir; aksine İslam'ın ulaştığı her yerde istisnasız kim varsa onu gölgesi olur.

(Yukarıdaki) hadiste birçok fayda ve önemli noktalar vardır:

1.Dinin üstün gelmesi, bizden önce kendilerine kitab verilenlere muhalefet etmemize bağlıdır. Bu, İslam ümmetinin ne doğu ne batıya bağlı olmadığı sürece, Kremlin'in çevresinde dönmeyi ya da Beyaz Saray'ın bahçelerinde bulunmayı ya da yüzünü Londra'ya çevirmeyi reddettiği sürece, değerlerini koruyan ve rabbanî özellikleriyle ön plana çıkan bir ümmet olacağını gösterir. Bunu yaptığında, diğer ümmetler arasında bakışların kendisine yöneltileceği, kalplerin arzulayacağı bir nur olur. Bu ise ancak Kur'an ve Sünnet'e, inanç ve metod (akide ve menhec) olarak inanıp İslam'a dönmekle mümkün olabilir.

2.İslam'a bağlılık, Rabbimizin: **'Ey iman edenler! Hep birden barışa girin.'**[44] buyruğunun açıklamasıdır. İslam'ın öz ve kabuk diye ayrılması, amacı müslümanların düşüncelerini karıştırmak ve onları Allah'ın dininde aslı olmayan kaygılara düşürmeye çalışan çağdaş cahiliyyenin bir bid'atıdır. Bu düşüncenin kökleri, kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkar eden ve bizim hem her fiilde, hem de toptan muhalefet etmemiz gereken yahudilere uzanır. Yahudi ve hrıstiyanlara muhalefet etmenin gerekliliği anlaşıldığında, İslam dini muzaffer olacak ve yüce varlığını koruyacaktır.

---

[44] Bakara Suresi, 208. ayet

3.Allah'a davet ve mü'minleri uyarma, onların damarlarını çatlatmaz. İslam ümmetini saran önemli olaylar, bizim Allah'ın emirlerinin bir kısmını diğer kısmından ayırmamızı, bir kısmını küçümseyip diğer kısmını bir yüceltmemizi gerektirmez. Biz bazı kimselerin: 'Bu emirler yüzeyseldir, ayrıntı ve muhalefettir. Bunları terketmemiz ve bizim safımızı ayıran büyük probleme çabalarımızı odaklamamız gerekir. Kalabalıkları bırakın!' dediği gibi, küçümsediğimizden dolayı bu emirlerin bir kısmının diğerlerinden üstün olduğunu söylemiyoruz.

Bu hadis-i şeriflerden, dinin üstün bir şekilde kalmasının, güneşin batışıyla gerçekleşen iftarın acele ettirilmesine bağlı olduğunu öğreniyoruz. Güneşin battığı esnada iftar etmenin fitne olduğunu ve bu Sünnet'i yeniden ihyâ etmeye çağırmanın sapıklık, cehalet ve müslümanları dinlerinden uzaklaştırmak olduğunu ya da bunun değeri olmayan bir çağrı olduğunu, müslümanların ihtilaf içeren tâli emirler ya da kabuk üzerinde birleşemeyeceğini söyleyenlerin Allah'tan korkması gerekmez mi!!![45]

11.Beşir bin Hassasiyye'nin hanımı Leyla'dan, diyor ki:

"Ben iki gün ardarda oruç tutmak istedim. Kocam Beşir ise beni nehyetti ve dedi ki:

'Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) ardarda oruç tutmaktan bizi nehyetmiştir. Çünkü bu hıristiyanların adetidir. **'Siz sadece Allahın size emrettiği şekilde oruç tutun ve Allah'ın emrine uygun olarak orucunuzu bitirin: '...sonra geceye kadar orucu tamamlayın...'**'[46] dedi."[47]

---

[45] Bknz. Müslümanın Hayatında Ramazân-ı Şerif, Selim bin Îd el-Hilali/Ali Hasan Ali AbdulHamid, Burç Yayınevi-Konya
[46] Bakara Suresi, 187. ayet
[47] Hadisi Ahmed nakletmiştir. Bu isnad sahihtir.

Şeyhulİslam İbni Teymiyye der ki: "Bu hadiste iftar açmadan iki gün üst üste oruç tutmanın nehyedilmesi, hrıstiyanların böyle oruç tutmalarıyla gerekçelendirilmiştir. Bu da Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in buyurduğu gibidir. Zira bu şekilde oruç tutmak onların uydurduğu ruhbanlığa benzeme ihtimalini doğurur."[48]

12. AbdUllah ibni Abbas'dan, diyor ki:

"Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) aşure günü oruç tutmaya başlayınca bize de oruç tutmamızı emretti. Bunun üzerine dediler ki:

'Ey Allah'ın Resûlu Muharrem'in onuncu günü yahudi ve hrıstiyanların tarafından tazim edilen bir gün değil midir?' Bunun üzerine Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

'Önümüzdeki sene inşeAllah Muharrem'in dokuzunda da oruç tutarız.' İbni Abbas dedi ki: 'Ama sene dolmadan Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) vefat ettiler."[49]

Kadı İyâz der ki: "İhtimâl Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in bu niyeti de yahudilere benzememek için 9. ve 10. günleri oruç tutmaktı."[50]

13. Ümmü Seleme'den diyor ki:

"Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) cumartesi ve pazar günleri diğer günlerdekinden daha çok oruç tutarlardı. Ve şöyle derlerdi:

---

48 Sırat-ı Mustakim

49 Bu hadisi İmam Müslim ve Beyhaki nakletmişlerdir. Her ikisinin şartına göre hadisin isnadı sahihtir.

50 Bknz. Eş-Şifa, Kadı İyâz

'Bu iki gün müşriklerin bayramıdır. Ben onlara muhalefet etmek istiyorum.'"[51]

Hafız İbn Hacer hadisi naklettikten sonra şu malumatı vermektedir:

"Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"Bu iki gün müşriklerin bayramıdır...."** derken cumartesinin yahudilerin, hrıstiyanların da pazar günü bayram günü olduğuna işaret etmiştir. Bayram günlerinde oruç tutulmaz. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) o günlerde oruç tutarak onlara muhalefet etmiştir. Bundan da anlaşılacağı gibi bazı Şafii'lerin: 'Yalnız cumartesi veya yalnız Pazar günleri oruç tutmak mekruhtur.' şeklindeki değerlendirmeleri yerinde değildir. Bilakis Cuma günü açısından buna riayet etmek daha evladır. Nitekim bu konuda sahih bir hadis varid olmuştur. Cumartesi ve Pazar günlerine gelince, birlikte veya ayrı ayrı oruç tutmak daha evladır. Böylece emrin geneline riayet edilmiş olur ki ehli kitaba muhalefet etme durumu gerçekleşsin."

---

[51] Bu hadisi İmamı Ahmed, Hakim, Beyhaki AbdUllah ibn Muhammed ibn Ömer, İbn Ali yoluyla zikretmiştir. Bu isnad hasendir. Ancak Hakim'in rivayetine göre isnadın sahih olması gerekir. Zehebi de Hakim'in fikrindedir. Neylu'l-Evtar adlı eserde İbni Huzeyme'nin bu hadisi sahih kabul ettiği varidtir. İmamı Tabarani Kebir'de hadisi rivayet etmiş olup ravilerinin sika kimseler olduğunu kaydeder. İbni Hıbban da hadisin sıhhatına taraftardır.

HAC İLE ALAKALI OLAN HADİS

14. Ömer bin Hattab'tan, demiştir ki:

"Câhiliyye ehli Sebir (dağı) üzerine güneşin doğduğunu görünceye kadar (Müzdelife'den) dağılmazlardı. Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) onlara muhalefet ederek güneş doğmadan önce (Minâ'dan) ayrılırdı."[52]

"Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) Allah (subhanehu ve teala)'nın: **"Ey iman edenler, mü'minlerin dûnunda kâfirleri dost ittihaz etmeyin. Aleyhinize Allah'a apaçık bir delil kılmak mı istiyorsunuz?"** emrine sarılarak kâfirlere ait belirgin bir özellik taşıyan meselelerde ve genellikle dinî bir karakter arz eden hususlarda onlara benzemekten son derece sakınmış ve: **"Sizler karış-karış, adım, adım, sizden önceki toplumların yolunu izleyeceksiniz. Hatta onlar bir keler deliğine girecek olsalar, bunların ardından gideceksiniz."**[53] buyurarak ümmetini de sözü geçen hususlarda kâfirlere benzemekten şiddetle sakındırmıştır. Bu İslâmî esasın gereği olarak Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) Müzdelife'den güneş doğmadan önce Minâ'ya hareket etmek suretiyle câhiliyye döneminin müşriklerine muhalefet etmiştir."[54]

---

[52] Bu hadisi Buhari, Ebu Davud, Nesai, Tirmizi, Daremi, Beyhaki ve Ahmed zikretmişlerdir. Tirmizi ayrıca hadisin hasen ve sahih olduğunu kaydeder. Lafız Ebu Davud'a aittir.

[53] Buhari ve Müslim

[54] Bknz. Ebu Davud Şerhi (Hazırlayan)

HAYVAN KESİMİ İLE ALAKALI OLAN HADİS

Râfi bin Hadic'den, demiştir ki:

"(Bir gün) Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yanına vardım ve: 'Ey Allah'ın Resûlu, yarın düşmanla karşılaşacağız, yanımızda bıçak da yok (bir hayvan kesmek gerekirse onu) keskin taş ile yahutta (uzunlamasına ikiye bölünmüş bir) değneğin (keskin) tarafıyla kesebilir miyiz?' dedim. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) de:

'(Hayvanı tırnak ve diş gibi şeylerin dışında) **Kan akıtan şeylerle kes, yahutta** (keserken) **elini çabuk tut ve üzerine Allah'ın adını an.** (Kesme aleti)) **tırnak ve diş olmamak şartıyla** (kesilen hayvanın etini) **yiyiniz.** (Şimdi) **size bunu**(n sebebini) **açıklayacağım: Diş, kemiktir. Tırnağa gelince;** (o da) **habeşlilerin bıçağıdır.'** buyurdu."[55]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye der ki: "Görüldüğü gibi bu hadiste Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)', tırnakla hayvan boğazlamayı bunun habeşliler tarafından boğazlama aleti yerine kullanıldığı gerekçesi ile yasaklıyor. Ayrıca diş ile hayvan boğazlamanın yasaklanmasını da onun bir çeşit kemik oluşuna bağlıyor.

Fıkıhçılar bu konuda farklı görüşler ileri sürüyorlar. Bir grup müctehide göre, buradaki yasağın gerekçesi, dişle ve tırnakla boğazlamanın boğmaya benzemesi veya bu ihtimali akla getirmesidir. Oysa bilindiği gibi boğularak öldürülen hayvanın

[55] Bu hadisi Buhari, Müslim, Ebu Davud, Nesai, Tirmizi, İbn Mace, Beyhaki ve Ahmed zikretmişlerdir. Lafız Ebu Davud'a aittir.

etini yemek yasaktır. Nitekim müçtehidler bu ilkeye dayanarak yerlerinden çıkarılıp bilenmiş diş ve tırnaklarla hayvan boğazlanmanın caiz olduğunu ileri sürerler. Çünkü bağımsız ve bilenmiş aletlerle hayvan boğazlamanın boğmakla hiç bir ilgisi yoktur.

Oysa cumhur (alimlerin çoğunluğu) diş ve tırnak kullanarak hayvan boğazlamayı kayıtsız-şartsız olarak yasak saymışlardır. Çünkü Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) diş ile tırnağı kan akıtma araçlarından ayırmakta, akademik deyimi ile istisna etmektedir. Demek ki, diş ile tırnak, hayvan boğazlarken kullanılamayacak kesici araçlardır. Eğer boğazlama sayılsaydı bunları istisna etmezdi.

Çağrıştırma ise hikmet gizli olduğunda veya tam tespit edilemediğinde hakikatin yerine geçer. Ama hakikat açık ve belirli olduğu durumlarda çağrıştıran şey gerçek yerine konamaz. Ayrıca bu yasağı ilk grubun düşündüğü gerekçeye bağlamak, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) hadisinde belirtilen gerekçelendirmeye ters düşer.

Fakat fıkıhçılar bu kesimi "Acaba hadisteki genel ifadeye bağlı kalarak başka bir kesici kemik parçası ile de hayvan boğazlamak yasak mıdır, değil midir?" meselesi karşısında ikiye ayrılmışlardır.

Bu görüşlerin her üçüne göre de Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem): "(Şimdi) **size bunu**(n sebebini) **açıklayacağım...**" dedikten sonra: **"Tırnağa gelince;** (o da) **habeşlilerin bıçağıdır."** ifadesini kullanması, tırnaktaki bu niteliğin, yani onun habeşlilerin hayvan boğazlama aracı oluşunun bu yasaklamada etkili olduğunu belirtir. Bu etki isterse doğrudan doğruya yasaklamanın sebebi olarak, isterse sebebe götürücü bir ipucu olarak, isterse sebebin

niteliklerinden biri olarak veya isterse sebebin niteliklerinden birine götüren bir ipucu olarak kendisini göstermiş olsun farketmez. Çünkü habeşliler uzun tırnaklıdırlar ve diğer milletlerden farklı olan bu adetleri yüzünden hayvanlarını tırnakları ile boğazladıkları görülmüştür. Buna göre tırnakla hayvan boğazlamak, kendilerine özgü bu geleneklerinden habeşlilere benzemek olacağı için Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) tarafından yasaklanmıştır. Kemiğe gelince onun boğazlanma aleti olarak kullanılmasının yasaklanması, tıpkı taharetlenme maddesi olarak kullanılmasının yasaklığı gibi, potansiyel pisleyici niteliğinden ileri gelebilir. Çünkü bilindiği gibi, kan pis (necis) bir maddedir."[56]

[56] Sırat-ı Mustakim

YİYECEKLERLE ALAKALI OLAN HADİS

15. Kabîsa bin Hulb'un babasından, demiştir ki:

"Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i, 'Yemeklerin bazılarını (yemekten kalbimde) bir endişe hissediyorum' diyen bir adama (şöyle) cevap verirken işittim: **'Göğsünde hiçbir endişe doğmasın,** (eğer helâlliği şer'î delillerle sabit olan bir yemeğin yenip yenmeyeceği hususunda gönlünde doğan bir şüphe üzerine o yemeği yemeyi terkedecek olursan) **bu konuda hiristiyanlara benzemiş olursun.'**"[57]

Yani hrıstiyan şeriatından etkilenmiş olarak böyle davranma. Zira hrıstiyanlar herhangi bir yiyeceğin haram veya mekruh olduğuna dair içlerinde bir süphe düştüğü zaman o yiyeceği yemekten kaçınırlardı. Bu da yasağın gerekçesi mahiyetindedir. Manası da şudur: Yemekler hususunda sıkıntıya düşme. Şayet böyle yaparsan hrıstiyanlara benzersin. Zira bu hrıstiyanların davranışı ve ruhbanlığıdır.

---

[57] Bu hadisi Ebu Davud (hadis no: 3784) ve İbni Mace (hadis no: 2830) kaydetmişlerdir. Lafız Ebu Davud'a aittir. Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Ebi Davud'ta hadis için: "Hasendir" demiştir.

ELBİSE VE ZİYNET EŞYASIYLA ALAKALI OLAN HADİSLER

16. AbdUllah bin Amr bin As'dan:

"Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) benim üzerimde aspurla boyanmış iki elbise gördüğünde şöyle buyurdu:

"Bunlar kafirlerin elbiseleridir. Sen onları giyme."[58]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye der ki: "Hadiste kâfirlere özgü elbiselerin giyilmesi yasaklanmıştır. Kâfirlerin dünyadaki nasiplerinden yararlanmak üzere helal saydıkları şeylerden olması ile onların alışkanlık haline getirdikleri giysilerden olması fark etmez."

17. Ali (radıyallahu anh)'tan, merfu olarak:

"Sizleri rahiblerin elbiselerinden sakındırırım. Çünkü kim rahibleşirse veya rahiblere benzerse benden değildir."[59]

18. Ebu Umame'den demiştir ki:

"Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) sakalları beyazlaşmış ensarlı ihtiyarların yanına varıp buyurdu ki:

'Ey ensar topluluğu sakallarınızı kırmızılaştırın veya sarılaştırın ve ehli kitaba muhalefet edin.' Ebu Umame diyor ki:

---

[58] Hadisi Müslim rivayet etmiştir.

[59] Şeyh el-Elbani der ki: "Bu hadisi Taberânî, el-Evsat'ta pek mahzurlu olmayan bir senedle rivayet etmiştir."

'Ey Allah'ın Resûlu ehli kitap şalvar giyerler ama izar giymezler.' dedim.

Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

'Şalvar giyin ve izar giyin ve ehli kitaba muhalefet edin.'

'Ey Allah'ın Resûlu ehli kitap mest giyerler, ayakkabı giymezler.' dedim.

Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) yine buyurdu:

'Siz mest de giyin ayakkabı da giyin ve ehli kitaba muhalefet edin.' Ebu Umame diyor ki:

Biz: 'Ey Allah'ın Resûlu ehli kitap sakallarını kısaltır, bıyıklarını uzatırlar.' dedik. Buyurdu ki:

'Siz de bıyıklarınızı kesin, sakallarınızı bırakın. Ve böylece ehli kitaba muhalefet edin!' dedi."[60]

19. AbdUllah ibn Ömer'den: Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Müşriklere muhalefet edin. Bıyıklarınızı kısaltın, ve sakallarınızı bırakın."[61]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye der ki: "Görüldüğü gibi Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) müşriklere muhalefet etmeyi mutlak olarak emrettikten sonra şöyle buyurmuştur:

---

[60] Şeyh el-Elbani der ki: "Bu hadisi İmamı Ahmed Kasım'dan : 'Ebu Umame'den bunu duydum...' şeklinde rivayet etmiştir. Bana göre bu isnad hasen olup ravilerin hepsi sika kimselerdir. Ancak Kasım sika değildir. Kasım'ın hadisi hasendir."

[61] Bu hadisi Buhari, Müslim, Ebu Avane, Beyhakı Nafi yoluyla İbn Ömer'den rivayet etmişlerdir.

"Bıyıklarınızı kısaltın, sakallarınızı uzatın." Yani her ne kadar muhalefet etme tutumu belirli bir davranışa bağlanıyorsa da, müşriklere muhalefet etme ifadesinin başa alınması ve hiçbir kayda bağlanmaması sırf muhalefet etme tutumunun Şeriat koyucunun amacı olduğunu gösteriyor.

Çünkü muhalefet etmeyi öne almak, genel ifadeyi belirlinin önüne getirmek içindir. Tıpkı senin bîrine: 'Misafirini ikram et; ona yemek yedir ve onunla konuş!' demen gibi. Bu sözünden anlaşılacak şey, senin asıl amcının misafirin ağırlanmasının olduğudur. Bu amacını dile getirdikten sonra bu ikramın o andaki gereği olarak bazı belirli davranışları (yemek verme, konuşma) hatırlatıyorsun."[62]

20. Ebu Hureyre'den, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Bıyıklarınızı kısaltın, sakallarınızı uzatın. Mecusilere (ateş perestlere) **muhalefet edin."**[63]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye der ki: "Burada da Şeriat koyucunun mecusilere (ateşperestlere) benzememeyi amaç edindiğini görüyoruz. Bu amaç varılan hükmün ya tek gerekçesi, ya gerekçelerinden biri veya gerekçenin bir bölümüdür.

Bu böyle olduğu için Selef gerek bu konuda ve gerekse başka konularda ateşperestlere benzemenin yanlışlığını anlayınca Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) tarafından açıkça belirtilmeyen ateşperest geleneklerinden de uzak durmuşlar, onlardan hoşlanmamışlardır.

---

[62] Sırat-ı Mustakim

[63] Bu hadisi Müslim, Ebu Avâne, Beyhakı Nafi yoluyla rivayet etmişlerdir.

Nitekim Mervezi[64] diyor ki:

"Bir defasında Ahmed bin Hanbel'e enseyi traş etmek konusundaki görüşünü sordum. Bana: 'Bu bir mecusi (ateşperest) adetidir, kim bir kavme benzerse onlardandır.' diye karşılık verdi.

Hallal, Mu'temir bin Süleyman[65] şöyle nakletmiştir:

"Babam saçlarını kestirirken, ensesini traş ettirmezdi. 'Niçin böyle yapıyordu' diye sorulunca: 'Acemlere benzemek istemiyordu' diye cevap verirdi."

Görüldüğü gibi Selef söz konusu hareketin hoş olmayaşını bazan kitab ehline benzemeye ve bazan da acemlere özenmeye bağlıyorlardı. Bilindiği gibi her iki gerekçe de Sünnet ile belirtilmiştir. Kaldı ki doğru sözlü ve doğruluğu şeksiz şüphesiz kabul edilen Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem), daha önce belirttiğimiz gibi müslümanların hem berikilere ve hem de ötekilere benzeyeceklerini önceden haber vermiştir."[66]

---

[64] Mervezi: Ahmed bin Muhammed bin el-Haccac bin AbdulAziz el-Mervezi'dir. Künyesi, Ebu Bekir olan bu kişi İmam Ahmed'in yakın arkadaşlarındandır. Ver'a ve erdemde onun yoldaşıydı (benzeriydi). İmamı Ahmed'ten bir çok mesele nakletti. Hicri 275'de vefat etti. Bkz. İbn Ebi Ya'la, Tabakat el-Hanabile, c. 1, s. 56-63.

[65] Ebu Muhammed el-Basri künyesiyle tanınan bu zatın asıl adı, Mu'temir bin Süleyman bin Tarhan el-Temimi'dîr. İbn Hibban, İbn Main ve İbn Sa'd, güvenilir olduğunu söylüyorlar. İbn Harraş ise, "Ezberden rivayet ettiği zaman hata etmekle birlikte, doğru sözlüdür. Yazdıklarım rivayet ettiğinde sikadır." yargısını veriyor. Hicri 100'de doğdu, 187'de vefat etti. Bkz. Takrib el-Tehzib cilt:10, s. 227. Biyografi no: 415

[66] Sırat-ı Mustakim

21. Ebu Hureyre' den Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Yahudiler ve hrıstiyanlar** (saçlarını ve sakallarını) **boyamazlar. Siz onlara muhalefet ediniz"**[67]

ŞeyhulÎslam İbni Teymiyye der ki: "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) onlara muhalefet etmeyi kesinlikle emretmiştir.

Buradaki ifade düzenlemesinden açıkça anlaşılıyor ki, saçları boyama emrinin gerekçesi yahudilere ve hrıstiyanlara muhalefet etmektedir. Çünkü: **"Yahudiler ve hrıstiyanlar** (saçlarını ve sakallarını) **boyamazlar. Siz onlara muhalefet ediniz"** ifadesi bu muhalefet etme emrinin gerekçesinin yahudi ve hrıstiyanlann saç boyamamaları olduğunu gerektirir. Yani "saçlarınızı boyayınız, çünkü onlar boyamazlar". "Boyama" emrinin gerekçesi onların boyamaması olunca bu durum onlara ters düşme amacının boyanma emri üzerinde etkisi olmasaydı, boyanma emrinin hemen arkasından **"onlara"** yani yahudilerle hrıstiyanları anmanın hiçbir anlamı olmazdı.

Fakat şunu da belirtelim ki, bu hadis onlara muhalefet etmenin şeriatın amacı olduğunu ispatlıyorsa da, bu durum onlara düşünülen davranışın aynı zamanda yararlı olmasına engel değildir. Burada iki önemli nokta vardır:

Biri şu ki, dış görünüş bakımından onlara ters düşmekte, Allah'ın mü'min kulları hesabına doğrudan doğruya fayda vardır. Çünkü onlara ters düşmek, onlardan ayrı ve onlara zıt olmayı, bu da cehennemliklerin davranışlarından uzak kalmayı sağlar. Bu faydayı kalbinde nur bulunanlar kısmen de olsa görebilirlir. Çünkü böyleleri **"Gazaba uğramışlar"** ile **"sapıkların"** tutkunu oldukları manevi kalb hastalığının bütün organik hastalıklardan daha ağır bir illet olduğunun farkındadırlar.

---

[67] Buhari, Müslim

İkinci noktaya gelince onların kimi adet ve gelenekleri ya zararlı veya yetersiz oldukları için yasaklanmış ve yararlılıkla kemale ulaşılsın diye emrolunmuştur. Sebebine gelince onların adet, gelenek ve görüşleri içinde bir tanesi bile yoktur ki, ya zararlı ve yetersiz olmasın. Çünkü onların yürürlükten kalkmış olan gelenek, görenek ve davranışları zaten zararlıdır. Bunların içinde asılları yürürlükten kaldırılmamış (neshedilmemiş) olanlar ise, ya eksiltilmiş veya fazlalaştırılmış durumdadır. Sözün kısası onların görüş, davranış ve geleneklerinde kamil hiçbir şey bulunması düşünülemez.

Böyle olunca, her konuda onlara ters düşmek bizim için, yararlı ve uygundur. Hatta dünya işlerindeki bazı titizlikleri bile ya ahiretimizi veya onların üzerinde titizlikle durduklarının dışında kalan daha önemli dünya işlerimizde bize zararlı olabilir. Demek ki, onlara ters olmayı prensip edinmek bizim yararımızadır.

Bu konuyu biraz irdelersek anlarız ki, kafirlik kalb hastalığına benzer, hatta daha ağır bir illettir. Kalb hasta olunca vücudunun hiçbir azası tam anlamı ile sağlıklı olmaz. Buna göre kalbi hasta olana hiçbir davranışı bakımından benzememelisin. Eğer organlardan her hangi birisindeki hastalığı farkedemiyorsan, kökteki bozukluğun mutlaka dallarda da etkisini göstereceğini bilmen yeterlidir. Bu gerçeğin farkına varan kimse Allah'ın bu konudaki emirlerinin bazı hikmetlerini, bazı inceliklerini anlayabilir.

Buna karşılık kalbinde hastalık olanlar sırf kafirlere ters düşmek için gelen emirleri kuşku ile karşılar. Ya bunları faydasını kavrayamadığı için kuşkuya kapılır veya bu emirleri, yeryüzündeki egemenliğini pekiştirmek isteyen kralların ve hükümdarların buyruklarının benzeri sanır. Oysa, nübüvvet (peygamberlik) egemenliği, gerçi Allah'ın "kimilerine verip

kimilerinden geri aldığı" egemenliğin doruk noktasıdır, ama aynı zamanda Peygamberlerin gerek dünya ve gerekse ahiret ile ilgili direktiflerine uyan kullar için yararlılığın da doruk noktasıdır.

Gerçekten kafirlerin bütün davranış ve düşüncelerinde mutlaka sahiplerine yarar sağlamalarını engelleyen bir bozukluk vardır. Zaten onun herhangi bir davranışı tam anlamı ile sağlıklı olsaydı bu yüzden ahirette sevap elde etmeyi hakederdi. Oysa, onların tüm davranış ve düşünceleri ya bozuk veya yetersizdir. Bu böyle olduğu için bize bağışladığı İslam nimetinden dolayı Allah'a hamdediyoruz. O ki, nimetlerin en büyüğü ve hayırların anasıdır. Açıkça anlaşılmış olmalı ki, sırf yahudi ve hristiyanlara ters düşmek, şeriat koyucunun genel anlamda amacıdır."[68]

22. Ebu Hureyre'den Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Beyazlaşan saçlarınızı değiştirin, ama yahudi ve hıristiyanlara benzemeyin."[69]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye der ki: "Bu hadisin ifadesi, kitap ehline muhalefet etme gereğini, onlara benzemenin yasak olduğunu daha kesin bir şekilde belirtmektedir. Çünkü bizim hiçbir rolümüz olmaksızın meydana gelmiş bir görüntüde (ak saçlılıkta) kitap ehline benzemek yasak olunca kendi irademizin ürünü olan davranışlarda onlara benzemek haydi haydi yasak olacak, hatta benzerliğin bu çeşidi birinci kategorinin tersine haram olacaktır."[70]

İmam Şevkani şu malumatı verir:

---

[68] Sırat-ı Mustakim
[69] Bu hadisi Ahmed nakletmiştir. Senedi hasendir
[70] Sırat-ı Mustakim

"Hadis, saç ve sakalı boyamanın, ağaran saç ve sakalların rengini değiştirmenin teşri edilmesinin sebebi yahudi ve hıristiyanlara muhalefet olduğunu göstermektedir. Bu da kına sürmenin müstehab olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) kitap ehline muhalefet etmeye özen gösterir ve bunu müslümanlara sıkı sıkıya emrederdi.

Bu yüzden Selef uleması bu konuyla çok ilgilenirlerdi. Öyle ki tarihçiler onların hayatlarını kaleme alırlarken 'kına sürerdi, kına sürmezdi' gibi ifadelere yer verirler. İbni Cevzi der ki: Sahabe ve tabiinden pek çok kimseler sakallarını boyardılar. Ahmed bin Hanbel sakalına kına süren bir adamı görmüş ve: 'Ölmüş bir Sünneti ihya eden bir adam görüyorum.' demiş ve adamın sakallarını boyamasından dolayı sevincini ifade etmişti"[71]

23. AbdUllah ibni Abbas'dan, diyor ki:

"Ehli kitab saçlarını sarkıtırlardı. Müşrikler ise saçlarını başlarının ortasından ikiye ayırırlardı. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem),) kendisine emir gelmeyen hususta ehli kitaba uymayı seviyordu. Bu sebeple Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) saçlarını alnına sarkıttı, bir müddet sonra ayırdı."[72]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye der ki: "Nitekim saçları ikiye ayırıp yana taramak müslümanların ayırıcı geleneklerinden biri olmuş ve zimmilere (gayri müslim azınlıklara) saçlarını bu şekilde taramayacakları şartı konulmuştur. İslam tarihinde bunun benzeri olan bir olay Kıble değişimi meselesidir. Bilindiği gibi, Allah (celle celaluhu) önceleri müslümanlara, tıpkı yahudiler gibi, Beytulmakdis'e (Kudüs'e) yönelerek namaz kılmalarım emretmiş,

---

[71] Neylu'l-Evtar, 1/105, İmam Şevkani
[72] Buhari ve Muslim ittifaken

fakat bir süre sonra bu hükmü neshederek Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e Kabe'ye yönelme direktifini indirmiştir."[73]

Başlangıçta ehli kitaba muvafakat edilmesinin arkaplanını İbn Hacer şöyle açıklar: "Müşrikler imana ehli kitabtan daha uzaktılar. Zira ehli kitab neticede bir şeriata uymaktaydı. Bu yüzden Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) onların kalplerini ısındırmak için onlara uymayı isterdi. Hassaten onlara muvafakat etme, putperestlere muhalefet etmeyi doğuruyorduysa. Ama Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yanında ve çevresinde bulunan müşrikler müslüman olunca ve kitab ehli de küfrüne devam edince, muhalefet sırf ehli kitaba yöneltildi."[74]

[73] Sırat-ı Mustakim
[74] Feth'ul-Bari

SAKALI KESMENİN HÜKMÜ

Şeyh Muhammed bin Salih el-Useymin (rahimehUllah) der ki: "Sakalın kesilmesi haramdır. Çünkü Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in emrine karşı gelmek demektir. Zira Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"Sakallarınızı bırakın, bıyıklarınızı da kısaltın."**[75] buyurmuştur. Çünkü bu durum peygamberlerin sünnetinden çıkıp mecûsi ve müşriklerin sünnetine girmek demektir.

Sakalın sınırına gelirsek; dil bilginlerine göre; Sakal: Çene kemiği ile iki yanakta bulunan yüzdeki kıllardır. Yani: İki yanakta ve çene kemiğindeki ve çenedeki bulunan tüm kıllar sakalı teşmil eder. Buna göre, bunlardan bir şey almak karşı gelmek kapsamına dahil olur. Nitekim Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Sakalları salınız..."**; **"Sakalları uzatınız..."**; **"Sakalları bırakınız..."** Bunlarda göstermektedir ki sakallardan almak caiz değildir. Ancak günahlar farklı farklıdır. Mesela kazımak, kısaltmaktan daha büyük günah sayılır. Çünkü bu, kısaltma işinden daha çok sakaldan alındığının ve muhalefet edildiğinin bir göstergesidir. Doğru su da budur. Doğruya ise uymak gerekir. Öyleyse nefsinle bir mücadele edip de bir sor bakalım, niçin hakkı ve doğruyu kabule yanaşmıyor, Allah'ın rızasını talep etmiyor ve O'nun sevabını elde etmiyor diye...?! Sakın ha Allah'ın rızasına rağmen nefsini razı etmeye onun hevâsına ve arzusuna uymaya kalkışmayasın.

---

[75] Sahihu Müslim

Allah (celle celâluhu) şöyle buyurdu: **"Kim de Rabbinin makamından korkmuş, nefsini böş heveslerden menetmiş ise, şüphesiz onun varacağı yer de cennettir."**[76]

[76] Nâziât Suresi, 40.-41. ayet

SAKALI KISALTMANIN HÜKMÜ

Sahihayn'da ve başkalarında İbn Ömer (radıyAllahu anh)'tan gelen hadise göre Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Müşriklere muhalefet edin. Sakallarınızı bırakın ve bıyıklarınızı kısaltın."[77] Bu Buhari'nin lafzıdır. Müslim'in lafzı ise şöyledir: **"Müşriklere muhalefet edin. Bıyıklarınızı kısaltın, ve sakallarınızı bırakın."**[78] Bir lafız ise "(sakallarınızı) **salın"** şeklindedir.

Yine ona ait Ebu Hureyre (radıyAllahu anh)'tan gelen hadise göre Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"Bıyıklarınızdan alınız ve sakallarınızı salınız. Mecusilere** (ateş perestlere) **muhalefet ediniz."**[79] buyurmuştur. Yine ona ait Aişe (radıyAllahu anha)'dan gelen hadiste Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **"On şey fıtrattandır: Bıyıkları kısaltmak, sakal bırakmak..."**[80] hadisin devamını zikretmiştir.

İşte söz konusu bu hadisler; sakalı olduğu hal üzere bırakmanın vacib olduğunu, yeterli geleceği, sağlıklı olacağı, uygun düşeceği ve istenilenin bu olduğunu ortaya koymaktadır. Bunda iki büyük fayda söz konusudur:

---

[77] Sahihu Buhari
[78] Sahihu Müslim
[79] Sahihu Müslim
[80] Sahihu Müslim

1.Sakalı kısaltan ve traş eden müşriklere muhalefet etmek. Zira müşriklere hâiz kendi özelliklerinde onlara muhalefet etmek vacib olan bir husustur. Böylece; Mü'minler gönüllerinde kafirlerden uzak oldukları gibi, dış görüntüleriyle de onlardan uzak olduklarını ortaya koymuş oluyorlar. Nitekim dış görüntüde onlara benzemek ve uymak kimi zaman onları sevmek, saygı göstermek ve kendileriyle aralarında bir farkın olmadığını benliğine sokmak diye bir düşünceye bile ulaşabilir. Bu sebepten dolayıdır ki Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **"Kim bir kavme benzerse onlardandır."**[81]

Şeyhulİslam İbn Teymiyye ise: "Bu hadisin dış görüntüsünden, kafirlere benzemek anlaşılsa da her halukârda en azından bunun (sakalı kesmenin) haram olduğu anlaşılmaktadır." demiştir. Sonra kafirlere benzeme demek, onların üzerinde bulundukları durumu üstün görmelerine, müslümanlara karşı onların büyüklenip böbürlenmelerine onların yardımcı olmalarına kapı aralamaları demektir. Bu sefer kafirler müslümanların kendileirne tabi olduklarını ve müslümanların mukallid (taklidçi) olduklarını görecekler. Bu nedenler tarih konusunda deneyimli ilim adamlarınca da ortaya konan bir husus vardı ki; o da: "Zayıfların her zaman kuvvetli olan kimseleri taklid ettikleri gerçeğidir."[82]

2.Sakalların bırakılması Allah (subhanehu ve teala)'nın yarattığı fıtrata uygun bir durum arz eder, bu fıtratın güzelliğini ortaya koyarken ona ters davranışların da çirkinliğini gösterir. Ancak

---

[81] Ebu Davud, hadis no: 4031. Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Ebi Davud'ta hadis için: "Hasen-Sahihtir" demiştir.

[82] Batıda bu şöyle dillendirilir: "Kuvvetli olan ahlak kurallarını koyar." Yani iyiyi kötüyü kuvvetli olan belirler. En kuvvetli olan Allah (subhanehu ve teala)'dır ve iyiyi ve kötüyü O resulleri vasıtasıyla belirler. Kendini kuvvetli görenler değil!!! (hazırlayan)

şeytanların fıtratı değiştirmek için tuzaklar kurup da kandırdığı kimseler bunun dışındadır. Böylece de anlaşılıyor ki sakal bırakmaktaki illet sadece müşrikler muhalefet etmek değil, bunun yanında bir de fıtrata uygun olduğu yatmaktadır. Sakal bırakmanın faydalarından birisi de: Peygamber olan Allah'ın salih kullarının ve onlara uyanların izine muvafakât edilmesidir. Tıpkı Allah (subhanehu ve teala)'nın zikrettiği Harun (aleyhisselam) hakkında, onun Musa (aleyhisselam)'a dediği şu kavli gibi: **"Dedi ki: Ey anamın oğlu! Sakalımı ve başımı** (saçımı) **tutma!"**[83]

[83] Taha Suresi, 94. ayet

SAKAL BİR EL KABZASINI (TUTAMINI) GEÇİYORSA KISALTILMASI CAİZ MİDİR?

Kimi ilim ehli bir el kabzasını taşan sakalların alınması noktasında: "Bir el kabzasını taşıyorsa alınması caizdir." demişlerdir ve buna gerekçe olarak da Buhari de İbn Ömer (radıyAllahu anh)'tan rivayet edilen; "kendisi hac ya da umre yaptığında sakallarını avuçlar ve bir el kabzasını aşanları da kısaltırdı." hadisini göstermişlerdir. Ancak evla olan önceki hadislerin genelinden de anlaşılacağı manayı almaktır. Çünkü Allah'ın Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) hiç bir şeyi istisna getirmiş değildi. Onun sakalının kılları çok ve gürdü."[84]

Sakalın kısaltılabileceğini iler sürenlerin d Tirmizi'de geçen delil olarak aldıkları: **"O sakalını eninden boyundan alırdı"** hadisi hakkında Şeyh AbdulAziz bin AbdUllah bin Bâz (rahimehUllah) der ki: "Bu hadisin Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e ait olduğu doğru değildir. Bilakis batıldır. Zira İbni Ömer, Ebû Hüreyre ve başkalarından mervi Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) sahih hadîslerine muhaliftir. Çünkü bu hadîsin isnadında Örner bin Harun e1-Belhî vardır. Bunun hadisi ise metruktur, yalanla müttehemdir, rivayet ettiği hadise itimad ile amel caiz değildir."

Bir kabzadan sonrasını kesme hakkında der ki: "Bu bir kabzadan (tutamdan) fazlasının kesilmesi hususunda biraz durulabilir. Doğru olan, sakalın tam bırakılması olup bir kabzadan fazla da

[84] İslam'da Helallar ve Haramlar, Şeyh Muhammed bin Salih el-Useymin, Karınca&Polen Yayınları, İstanbul, 2012

olsa -ister hac, ister umre, isterse başka zamanda olsun- ondan almanın (kırkmanın) haram oluşudur. Çünkü, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den rivayet edilen sahih hadisî şerifler buna delâlet etmektedir."[85]

[85] Bknz. "Sakal Bırakmanın Vücûbu, Kesme ve Kısaltmanın Haramlığı", telif: Muhammed Zekeriyya el-Kandehlevî, takriz ve ta'lik: Şeyh AbdulAziz bin AbdUllah bin Bâz

ÂDAB VE ADETLERLE ALAKALI OLAN HADİSLER

24. Cabir bin AbdUllah'tan, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Yahudiler gibi selam vermeyin. Çünkü onların selamı başla, elle ve işaretledir."[86]

25. Şerid bin Süveyd'ten, diyor ki:

"Ben (birgün) sol elimi arkama koymuş ve (sağ) elimin ayasına dayanmış bir halde, şu şekilde otururken, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) yanıma uğradı ve: **'Kendilerine gazab edilenler gibi mi oturuyorsun?'** buyurdu."[87]

26. Sad ibn Ebi Vakkas'dan, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Avlularınız temizleyin ve yahudilere benzemeyin. Onlar çöplerini evlerinin içinde toplarlar."[88]

27. AbdUllah ibn Mes'ud'tan, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

---

[86] Bu hadisi Hafız İbn Hacer Feth'ul-Bari'de nakletmiştir ve der ki: "Nesai iyi bir isnadla rivayet etmiştir." Bu muhtemelen Nesai'nin Sünen'ul-Kübra'sında veya Amel'ul-Yevm ve'l-Leyle isimli eserindedir. Heytemi Mecma'da (8/38) rivayet etmiş, sonra şöyle demiştir: "Ebu Ya'la ve Taberani el-Evsat'ta rivayet etmişlerdir. Ebu Ya'la'nın ricali sahihtir."

[87] Ebu Davud (hadis no: 4848), Hakim ve Ahmed tahric etmişlerdir. Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Ebi Davud'ta hadis için: "Sahihtir" demiştir.

[88] Hadis hasen olup, Dulâbî, "el-Küna" isimli eserinin 2. Cildinin 137. sayfasında zikretmiştir.

"Fal bakmak için kullanılan şu iki damgalı kemikten (aşık kemiklerinden) **sakının. Zira bu acemlerin oynadığı bir kumardır."**[89]

[89] İmam Ahmed (4263) ve Beyhaki. Şeyh el-Elbani der ki: "Hadis hasen veya sahihtir. Allah en doğrusunu bilir."

ÇEŞİTLİ KONULARLA ALAKALI OLAN HADİSLER

28. Ömer bin Hattab diyor ki: Ben Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in şöyle dediğini işittim:

"Siz beni hıristiyanları Meryem oğlu İsa'yı aşırı derecede övdükleri gibi övmeyin. Ben sadece Allah'ın kuluyum. Ve deyin ki: Allah'ın kulu ve Resûludur."[90]

29. Ebu Vakıd el-Leysi'den:

Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem), Hayber'e çıktığında yolda müşriklerin silahlarını astıklarını bir ağaç olan **'Zatu Envat'** adı verilen bir ağaca uğradı. Dediler ki: 'Ey Allah'ın Resûlu! Onların Zatu Envatı olduğu gibi bize de bir **'Zatu Envat'** yap.' Bunun üzerine Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu : **'SubhanAllah! Bu Musa'nın kavminin söylediği gibidir: 'Ey Musa! Onların ilâhları gibi bize de ilâh yap.'**[91] **Nefsim elinde olana andolsun ki, sizler kendinizden öncekilerin yoluna uyacaksınız."**[92]

Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) sahabelerin bu sözlerini, yahudilerin sözlerine benzediği için reddetmiştir. Halbuki arada lafız ve niyyet bakımından fark vardır. Bu da gösteriyor ki kafirlere benzemek şer'an kabul edilemez bir tavırdır, nizzet salih olsa da!

---

[90] Bu hadisi Buhari, Tirmizi Şemail'de, Darîmi, Tayalisi ve Ahmed Tahriç etmişlerdir.

[91] A'raf Suresi, 138. ayet

[92] Tirmizi (hadis no: 2180) Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Tirmizi'de, hadis için: "Sahihtir" demiştir.

29. AbdUllah ibni Ömer'den Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Ben kıyamete yakın devrede kılıç ile gönderildim. Ta ki, Allah'a ibadet edip ondan başkasını ortak koşulmaz oluncaya kadar. Benim rızkım mızrağımın gölgesinde verildi. Zillet ve küçüklük benim emrime muhalefet edenlerin üzerinedir. Kim ki bir kavime benzerse o da onlardandır."[93]

[93] Ahmed (5114,5115 ve 5667) Bu isnad hasendir.

SONUÇ

Görüldüğü gibi bütün bu hadislerden açıkça kafirlere muhalefet edip onlara benzememenin İslam şeriatının esas prensiplerinden biri olduğu kendiliğinden ortaya çıkıyor. İster kadın olsun ister erkek olsun özel yaşayışında ve umumi hayatında kılık kıyafetinde yukarıda zikredilen ayetlerin ve hadislerin emrine uygun şekilde hareket etmesi her müslümana vaciptir. Ancak bu şekilde bir kılık İslam kıyafeti olabilir.

Bazıları bu muhalefetin ibadetle ilgili emirlerde olduğu gibi sadece icbari olduğunu sanmaktadırlar. Halbuki durum hiçte böyle değildir. Kıyafetteki hususiyyetin hikmeti açıkça meydandadır. Hatta büyük ilim adamları tarafından belirtildiği gibi insanın dış görünüşüyle iç görünüşü arasında büyük irtibat vardır. Birinin diğerine tesiri mühimdir. Dış görünüşüyle hayırlı olan bir kişinin umumiyetle iç alemi hayırlıdır. Bunun aksine dış görünüşü şerli olan kimseler çok kerre iç alemleriylede şerlidirler. İnsan her ne kadar bunu kendisinde hissedemesse de diğer kimselerde farkına varabilir. Bunu ŞeyhulİSlam İbni Teymiyye (rahimehUllah) güzelce izah etmiştir:

"Dış ve iç alemlerin münasebeti his ve tecrübelerle kolayca anlaşılabilir. Hatta aynı memleketten hemşehri olan iki kişi gurbet diyarında karşılaştıkları zaman aralarında yakın ve dostana ülfetler olur. İsterse kendi memleketlerinde birbirlerini tanımasınlar. Sadece aynı memleketli olmaları bile dostça anlaşmaları için sebep sayılır. Hatta gurbet illerde yolculuk eden iki kişi kılık ve kıyafet biçim konuşma veya binek tarzlarda birbirine uygun olursa anlaşma ve yakınlaşma daha çabuk ve

kolay olur. Pratik hayatımızda da örnekleri pek çoktur. Aynı sanattan anlayanlar veya aynı işi yapanlar arasındaki muhabbet söylenmiyecek dereceyi bulabilir. Haddi zatında düşmanlıkların ve savaşların esası ya saltanat içindir yahut ta din içindir.

Devlet adamları ve reisleri memleketleri her ne kadar birbirine uzakta olsa aralarındaki riyaset ve saltanat benzerliğinden dolayı kolayca anlaşıp uyuşabilirler. Bu insan tabiatının görme ve tanışma duygularının bir icabıdır. Bu gibi uyuşuklukları ya din duygusu yahut ta özel idealler yokedebilir. Dünyevi işlerde benzerlik insan tabiatında bu derece muhabbet ve dostluk yaratıyor da dini konulardaki benzerlik yaratmaz mı? Hatta bu konulardaki benzerlik diğerlerinden daha çok muhabbeti temin eder. Halbuki kafirlere muhabbet imana aykırıdır. Görmüyor musunuz Allahu Zulcelal kitabı mübinin de ne buyuruyor:

'Allah'a ve ahiret gününe imanda sebat eden hiç bir kavmin Allah'a ve resûlune muhalefet eden kimselerle-velevki onlar bunların babaları, oğulları, kardeşleri yahut soysopları olsunlar-dostlaşacaklarını göremezsin. Onlar, o kimselerdirler ki Allah imanı kalplerine yazmış bunları kendinden bir ruh ile desteklemiştir. Bunları altlarından ırmaklar akan cennetlere sokacaktır. Bunlar orada ebedi olarak kalıcıdırlar. Allah onlardan razı olmuştur. Onlar da Allah'tan hoşnud olmuşlardır. İşte onlar Allah hizbidir, uyanık ol ki Allahın hizbi muhakkak hep felâha erenlerdir.'[94]

Böylece Allah kafirlerle dostluk kuracak hiç bir mü'minin bulunamayacağını belirtiyor. Kim kafirlerle dostluk kurarsa o

[94] Mucadele Suresi, 22. ayet

müm'min değildir. Dış görünüşü itibariyle de olsa benzerlik dostluğa vesile olacağından haramdır."[95]

İbni Teymiyye aynı eserin başka bir yerinde de şöyle diyor:

"Zahiri işlerle batını işler arasında yakından bir irtibat ve münasebet vardır. Kalbe vasıl olan haller zihne giren duygular zahiri işlerin tesiriyle cereyan eder. İnsanın dış dünyası ile münasebette bulunduğu işler kalbinde ve zihninde yer eder. Allah (subhanehu ve teala) Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i kendi şeriatı ve sistemiyle insanları kurtarmak için Peygamber olarak göndermiştir. Elbetteki bu şeriatın söz ve fiillerle ilgili hükümlerini belirten hikmetleri vardır. Elbetteki İslam şeriatının koyduğu hükümler lanete uğrayan, delalete düşen, gazaba müstehak olanlara yoluna uymayacaktır. Uyulduğu takdirde zuhur edecek fenalıklardan dolayı Allah (subhanehu ve teala) ehli küfre muhalefeti emretmiştir.

Şüphesiz ki şekil ve durum bakımından kafirlere benzemenin ahlaki ve ameli yönden pek çok mahzurları vardır. Mesela bilginlerin, profesörlerin kıyafetine giren kimse kendi nefsinde bir ilim vasfı görür. Ve alimliğe yeltenir. Savaşçı askerlerin elbiselerini giyen bir kimse, kendinde onların huy ve davranışlarına benzer huy ve davranışların belirginleştiğini hisseder, tabiatı da bu kıyafete uygun duygusal hale bürünür.

Bunu önlemek için ya açıktan açığa benzeyişi kaldırmak hakikat ve hidayet ehli ile küfür ehli arasında açık bir tefrik koymak, yahutta Allah düşmanlarıyla açıktan açığa harb etmek gerekir. Müslüman olduğuna yakınen inanan ve gönülden İslamı yaşamak isteyen herkes her yönüyle yahudi ve hıristiyanlar da dahil olmak üzere bilcümle kafirlerden ayrılmalıdırlar. İslam deyince sadece

[95] Sıratı Müstakim

bu ismi alan namaz veya benzeri ibadetlerle iktifa eden kimseleri kasdetmiyorum. Gayri müslimlerin içimize saçtıkları fitneler öldürücü vebadan daha tehlikelidir. İkinci olarak dış görünüş itibariyle kafirlere benzemek ihtilat ve karışmayı normal hale getirir. Bu durumda müslüman ile kafirlerin, hidayete erenlerle, Allah'ın gazabına müstehak olanların arasında ayırd edecek özelliklerin kalkmasına vesile olur."[96]

İnsanın dış alemi ile iç alemi arasındaki irtibatı en güzel şekilde beyan yine Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şu hadisi şerifleri oluyor. Numan bin Beşir rivayet ederek diyor ki:

"Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bizim saflarımızı düzeltir, onları oklar gibi oluncaya kadar tesviye ederdi. Buna tâ biz anlayıp öğreninceye kadar böyle yapmakta devam etti. Sonra bir gün (mescide) çıktı ve namaza kalktı. Tam Tekbir alacağı sırada göğsü saftan çıkmış bir adam gördü. Bunun üzerine:

'Ey Allah'ın kulları, ya saflarınızı düzeltirsiniz; Yahut Allah yüzlerinizi başka başka taraflara çevirir.' buyurdular." Başka bir rivayette ise yüzünüzü yerine **"kalplerinizi"** denmiştir.[97]

Bu hadisi şerifle de Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) zahiri ihtilafın velev saflarda olsa gönüllerinde ihtilafına vesile olacağını açıkça belirtiyor. Toplu haldeyken bile ayrı oturmayı yasaklıyor. İşte size iki hadis:

1. Cabir bin Semure'den:

"Bir gün Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) yanımıza geldi. Biz halka halka oturuyorduk. Ve buyurdu:

[96] Aynı eser sayfa 7.-8.
[97] Müslim, Ebu Avane ve Ebu Davud. Lafız Müslim'e aittir

"Neden dağınık olarak oturuyorsunuz?"[98]

İmam Nevevi Müslim şerhinde der ki: "Burada Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) ayrı gruplar halinde oturmayı, yani tefrikayı nehyediyor ve toplu halde oturmayı emrediyor."

2. Ebu Sa'lebe el-Huşeni'den, diyor ki:

"Topluluk bir yere indiği zaman sahabeler vadi ve bölüklere ayrılırlardı. Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Sizin bu dağılışınız şeytanın eseridir."

Bundan sonra nereye inildi ise bütün ashab birleşik halde otururlardı. Hatta: 'Üstlerine bir şey örtülseydi hepsini de kaplardı.' diyenler olmuştur."[99]

Böylesine basit bir ayrılık şeytanın eseri ise, dinde, dinin namaz gibi en büyük rukünlerinde ayrılık nedir acaba? Nitekim günümüzde bazı müslümanların aynı mescidte ayrı imamların arkasında saf tutup namaz kıldıkların görüyoruz. Acab bu şeytanın eseri değil midir? Evet, Rabbime yemin ederim ki, bu şeytanın eseridir. Fakat insanların çoğu bilmiyor.

"Şüphesiz bunda kalbi olan ve ilka edileni işitebilen ve şahid olan kişiler için mutlaka öğüt vardır."[100]

İşte muhterem okuyucular ayet ve hadislere dayanarak yazmış olduğumuz bu kitap burada bitiyor. Allahu Teala'dan bizleri

---

98 Müslim, Ahmed ve Taberani Mucem'ul-Kebir'inde kaydederler.

99 Ebu Davud, İbni Hibban, Beyhaki, İmamı Ahmed Velid bin Müslim yoluyla naklederler. Bu muttasıl ve sahih bir senedtir. Hakim: "İsnadı sahihtir" demiştirr ve Zehebi ona muvafakat etmiştir.

100 Kaf Suresi, 37. ayet

emirlerine uymaya ve yasaklarından kaçınmaya muvaffak kılmasını diliyorum.

Muhammed Nasıruddin El-Elbani